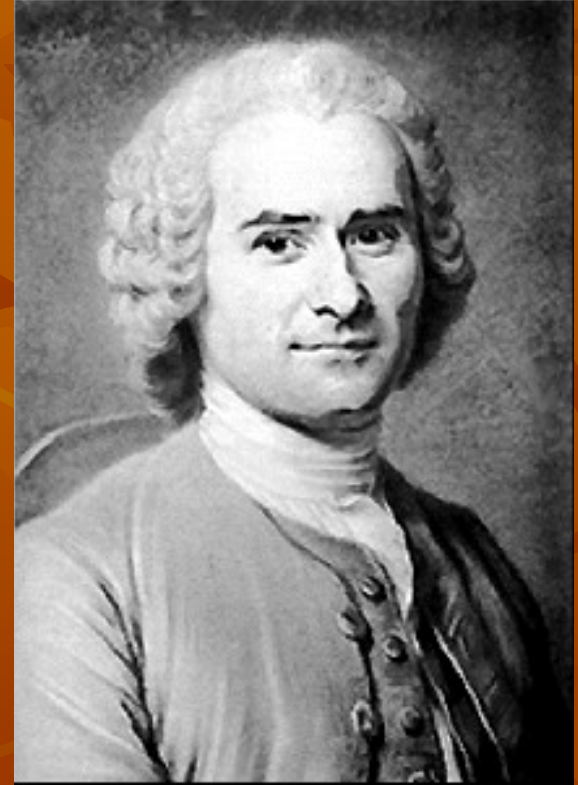

Vybrané historické edukační modely II

**Svobodný edukační model –
J. J. Rousseau**

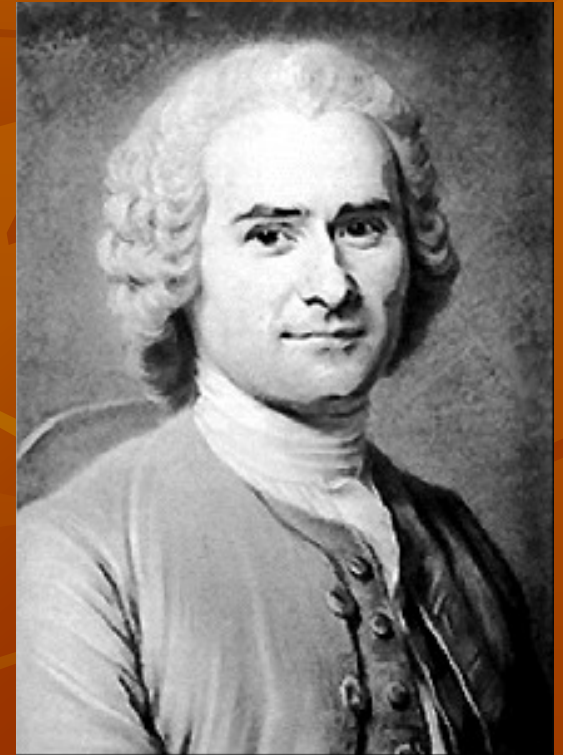
**Pedocentrický edukační model –
J. Dewey**

*Jean Jacques
Rousseau
(1712–1778)*

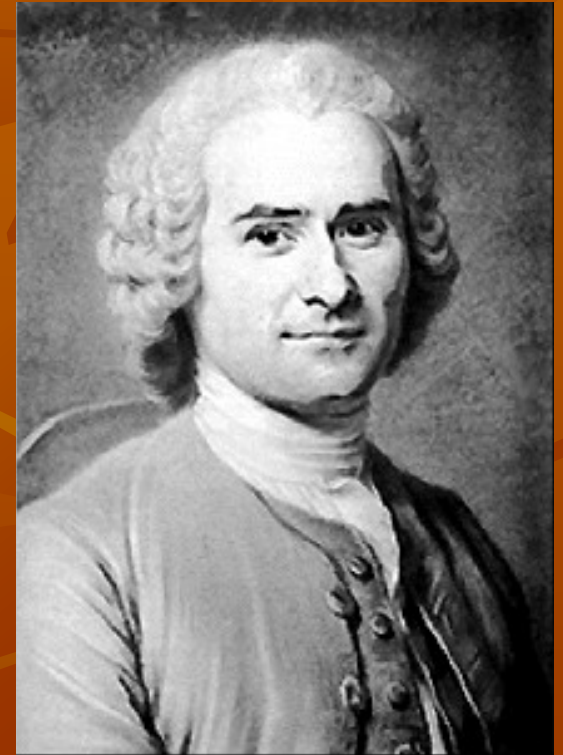
Jean Jacques Rousseau (1712–1778)

- pohnuté životní osudy
- osvícenský myslitel
- sociální teoretik
- senzualista
- průkopník občanské rovnosti
- pedagog
- 1762 – pedagogický román
Emil čili o výchově

Rousseau – pojetí edukace

- *přirozená* = respektování věkových ad. specifík
- *svobodná* = cíl i forma
- cíl edukace – Člověk (ne rytíř nebo budovatel komunismu...)
- citovost – láska k dítěti
- empirie – příroda = kniha
- metoda přirozených následků
- 1. kritika vznikající státní školy
- výchova dívek

Pojetí dětství před a po Rousseauovi

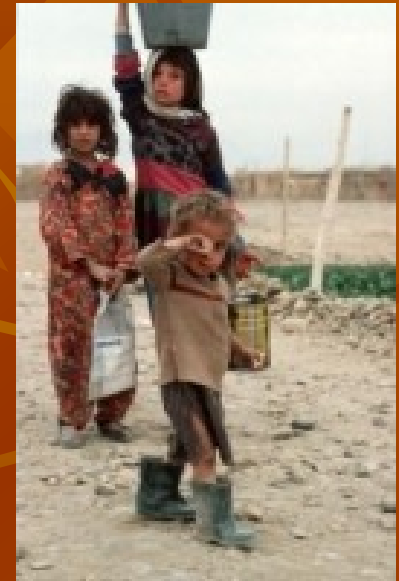
- středověk – dětství = nedůležitá a krátká fáze života (malý dospělý)
- posun – přelom 16. a 17. st. u části dvorské a městské společnosti
- novověk – sice svébytné, leč neplnohodnotné období
- Rousseau (1712–1778) – první chápal **dětství jako autonomní část života**
- Rousseau – inspirace pro moderní pedagogiku – např. Ellen Keyová – kniha *Století dítěte*
- navazuje současná humanistická koncepce edukace

Pojetí dětství před a po Rousseauovi

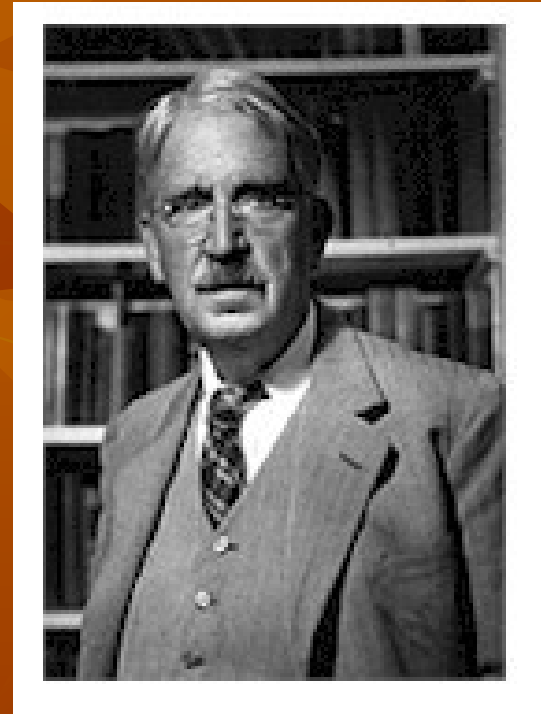
- přelom 19. a 20. st. – dětství = plnohodnotné období = fáze životní cesty
- pojetí „nové výchovy“ – např. J. Dewey: potřeba kultivovat od dětství svobodu, zodpovědnost, sebekontrolu
- dnešek – dítě = subjekt svého rozvoje = přechod od statutu majetku (byť nejcennějšího a vyžadujícího péče a ochrany) ke statutu osobnosti se sebeurčujícími právy

- **výchova = pomoc dítěti** na cestě k autonomii
- vyústění – *Úmluva o právech dítěte* – 1989 (ČSFR – 1990)

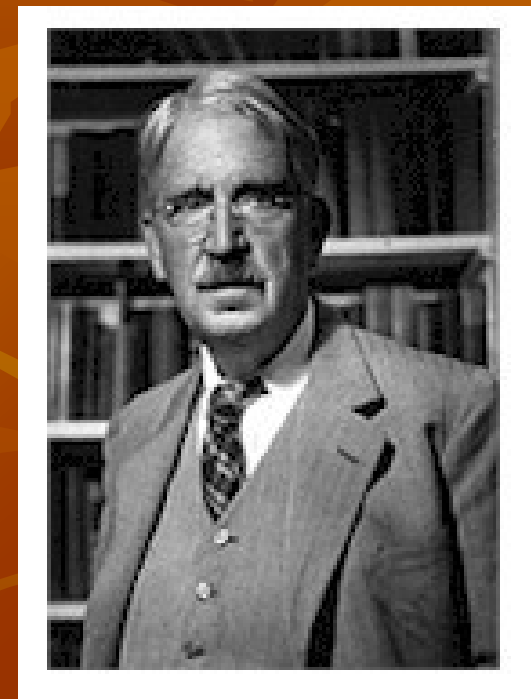

*JOHN
DEWEY*
(1859–1952)

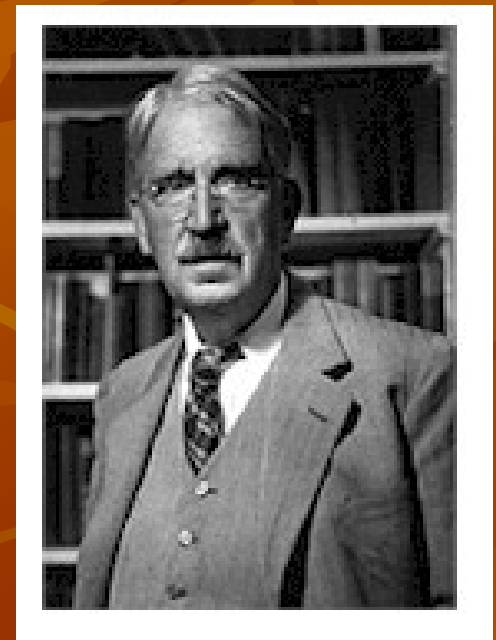
JOHN DEWEY (1859–1952)

- americký filozof a pedagog
- představitel pragmatismu
- význam **empirie**
- univerzitní kariéra
- 1896 založil laboratorní školu v Chicagu
- dílo: *Škola a společnost, Demokracie a výchova*

Deweyova činná škola

- vychází z kritiky staré školy
- kritika klasického přístupu = $T \rightarrow P$
- nové pojetí = $P \rightarrow T \rightarrow P$
- podstata = pedocentrismus
- změna role učitele
(z hlavního herce se stává režisér)
- učení konáním
- změna vybavení školy
- projektové vyučování

Projektové vyučování

dotváří **William Kilpatrick** (1871–1965)

70. léta 20. století – nový zájem

snaha překonat nedostatky běžného vyučování:

- izolovanost a roztržitost vědění
- odtrženost od životní praxe
- zmechanizování a strnulost školní práce
- odcizení od zájmů dětí
- pamětní či jednostranně kognitivní učení
- nízkou motivaci

Projektové vyučování

1. **žáci pracují**
(v dílně, v laboratoři, na školním pozemku, v kuchyni, ...)
2. **při práci narážejí na problémy** →
pro překonání musí zjistit informace (teorie – v knihovně, ve školním muzeu aj.)
3. **na základě teoretického poučení praktický úkol dokončí** (= nový vztah $P \rightarrow T \rightarrow P$)

Postup při projektovém vyučování

1. volí se situace, která představuje pro žáky **skutečný problém**
2. s žáky se prodiskutuje **plán řešení** zvoleného problému, formulují a zpřesňují se otázky, určí se, jaká bude forma výsledku (sdělení, výstavka, dokumentace, model aj.)
3. rozvíjejí se **činnosti**, které vyžadují řešení tohoto problému, musí být jasno, kdo, jak a co udělá
4. závěr projektu – **zveřejnění a zhodnocení výsledků práce**